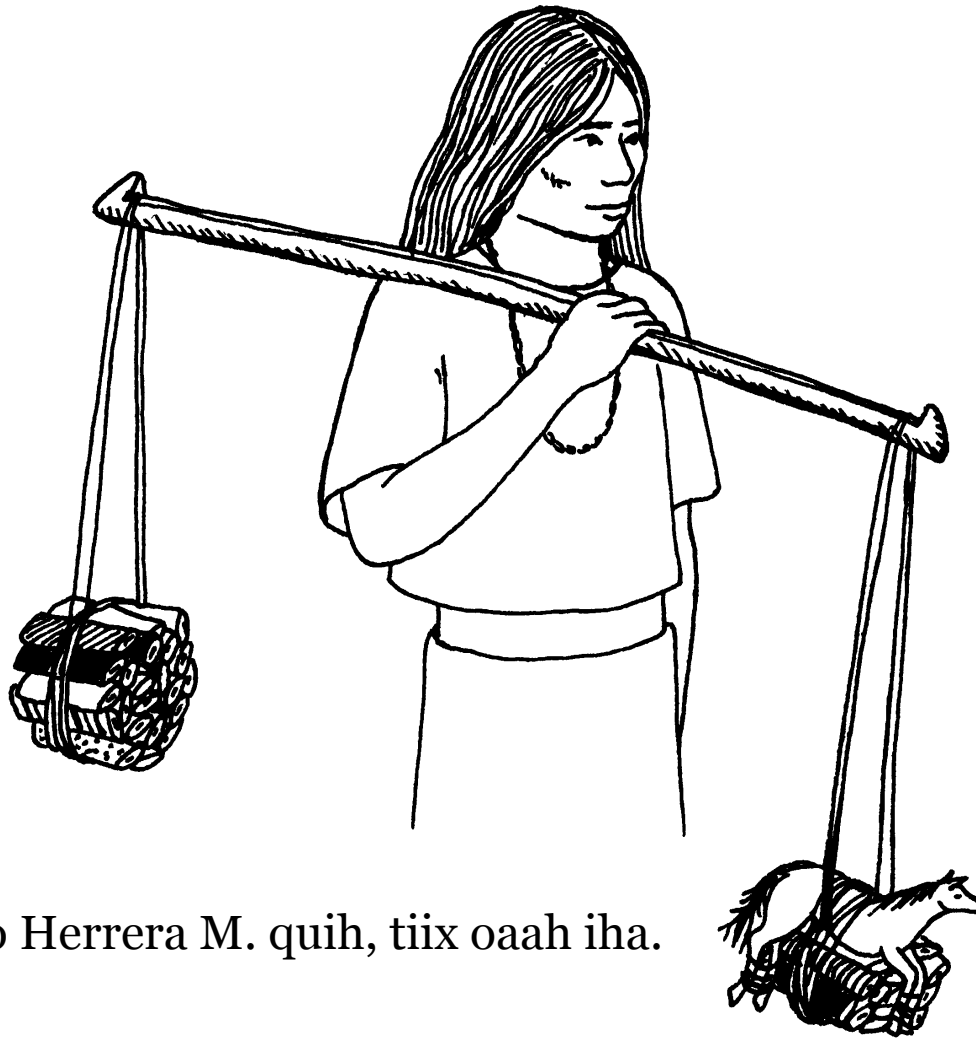

Ziix Anxö Coohit

Roberto Herrera M. quih, tiix oah iha.

Hantx cömiiha, taax Tahejöc himquij comcaac quih iti toii, toc cötoii ma, taax ano cöititaai ma, toc cötahca ma, zaah xah zo toc cötap, hax taa ma, cmiique cmaam zo toc contita, hehe án com iiqui tiin, yoque. Ziix zo casiijim iha xo ziix yasiijim áa z ipacta zo tompá ho. Hasaj z itaazi, hehe án com án cötazquim, haquix intica ha.

Haquix intiiha iti, ipacta xah haa tahca ma, hehe án com hap quih iti yaii quih hant zo cõtahca ma x — Hap Iti Yaalam xah yopah — iti cõtónaaailcoj ma x, hax ttapjö oo x, hant quih iti tahca x, hant zo cöyoohca. Taax cmis pac toc cõtahca ma, taax zaxt quisil z iti tiij, toc cõtiiij ma, itaho, teete, yoque, cmiiique cmaam tintica. Cmiique cmaam quihiimet z imhaa ha. Zacaam hapah quih zo haa, yoque, ziix tiix. Zaxt quisiil tiquij itaho, ityaai, hantaxal xah cõtáfp, haquix tap, itoocta, toc cõtá ma, ziix tiquij cmiiique cop itaho, itoocta, cola tinl, toc cõtiiij, yoque. Isexl xah taa, poomoz, ooque poho, ox xah zo haii ha.

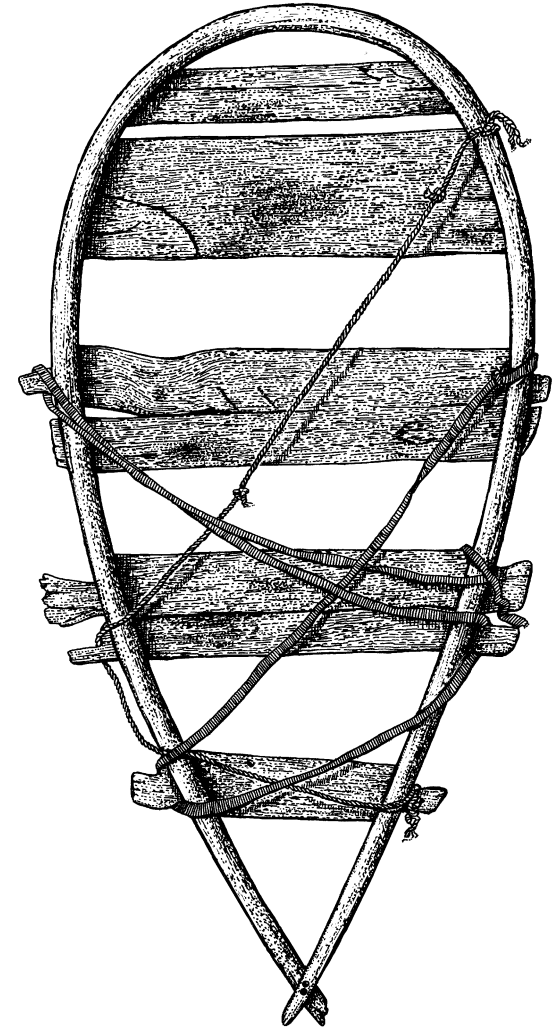

Ox tpacta ma, tomsisiin, teete, ityaai, itexl, itsacj, hant z iiqui itqueetx, teete, yoque. Iti ihij xah cah, ziix it oah quih itqueetij, hamt isiizi quih hax tahii hax taa, toc cötij, teete, yoque. Cmiique cmaam caii z imhaa ha xo ziix tiquij ziix quiisax áa z imhaa ha. Ziix iij hapacta ha. Taax ah aa itah ma, iti ihij quih hoo xah teme, hamt itazi, teete, yoque.

Itaazi, heme itamjc ma, toc cötij ma, comcaac ihmaa coi coox oo itaht ma, toc cöquij iha. Zaxt quisil quih quisil, taax oo thaa x, toc cöquij iha. Cói isiitaxim ipi z an imoofin iha. Heme itamjc ma, toc cötij ma, zaxt quisil quih hant quih iti quij coox cah tisil x, haptco hasitj quih iti toom x, quiim iha. Hipi imiiquet iha xo cöimjc hac cmaax zaxt quisil quih hipi quiiquet quih ox imamsisiin, taax oo icmis, hax tahii hax taa, toc cöquij iha.

Ox tpacta ma, zaxt quisil quih siim taa x,
 haptco hasitj hapah com iti coom iha.
 Hasitj quih toc cotom ma x, itaai x, tiix iti
 itaxquim ma x, tiim x, toc cocom iha.
 Hasitj iti tpaxquim ma, toc comom.
 Toc cöiihom iti x, tacsx ma x, hahotitol
 iha.

Ox tpacta ma, it iihom tahac hap ina
 quih hoox taa x, iti toii x, toc cötoii,
 yoque. Ox tpacta, yoque. Zaxt quisil áa
 hant quih iti quiij zo yacp z itcommis,
 yoque. Cmiique z imhaa ha. Taax ah aa
 itah, tahac oo compacta.

Zaah quih ihmaa quih cötafp ma x, zaxt quisil xahxaii tiquij hax ipac oo cötayaxi, hax ipac oo cötayaxi, yoque.

Ox ipacta cah, zaah quih tmatxo ipi ma, haptco hansaa hax taaixaj áa, ccaii, hax tahii hax taa, toc cötiiij, yoque. Hoo xah teme, taaixaj, cmaax hant com it hant tiij, hipi hant com iti tiij, tsiiijim x, hant quih iti ihiiij iti x, cmaax hoo xah teme, tataxim, yoque. Tataxim ma, iiztox quih tmatxo ipi ma, haptco halx tcaii, iitaxim cop hax cötaaixaj áa, hant com iti tiihtim, toc cötiihtim, yoque.

Ox tpacta ma, comcaac iicot ihiih xah pac toc cöpaii, cmiique caii zo toc cöpiij, oaah poho. Ziix quih hacaalim quih chaa ha, cmiique quij iiqui cöihiin hac. Haacni quisil z itaai, cöitacozxot, yoque. Isacaalim xah ta ittimoz, oaah iha. Cöitacoozxot ma, haptco tataxim, toc cöquiihtim, teemyo yax, haacni com iti ihinol xah cah, haquix xah piih, hant z iiqui piin iho. Taalim xah oimjöc iha. Hehe án com contita x, haquix quiih iha. Hehe án com contita, haquix tiih, toox xah tayaxi ma, cmaax mos isoij quij tpaho ma, ziix ina cooxp z itacö, hant itatoxim, toc cömota ma, itaht, teetyo, yoque.

Ox tpacta ma, ox tpacta, toc cöihca iti, cöiyacp hac hax ipac oo cötayaxi, zaah quih ihmaa quih cötafp ma x, hax ipac oo cömayaxi. Ox ipacta iti, hoo xah teme, hant z imeme ha. Iiztox tacoï, taax oo teme ma, haptco cmiique caii isoj quih thaa x, toc cöquiiij iha. Cmiique z imhaa ha; taax ah aa itah, tahac oo compacta. Ox tpacta, toc cömihtim.

Cmaax cmiique caii isoj quih chaa, hax tahii hax taa, hehe án com contita x, haquix tiih, haa tonaaaij, intiin x, hap quih ctamcö quih caacöl, taax itacotim x, íti itcascax x, itoozalca quih hapx itahtoj — xpasiitici quih, cmiique quih hehe án quih ano tiih x, itaho x, itj iixquim com ano cöitاسnan ma x, iti tocaai x, toc coyom — ox tpacta ma, taax cöitamiiisot x, hap quih czooxöc xah ox hapacta, taax itj cop iti itacmoj x, heme tafp, yoque.

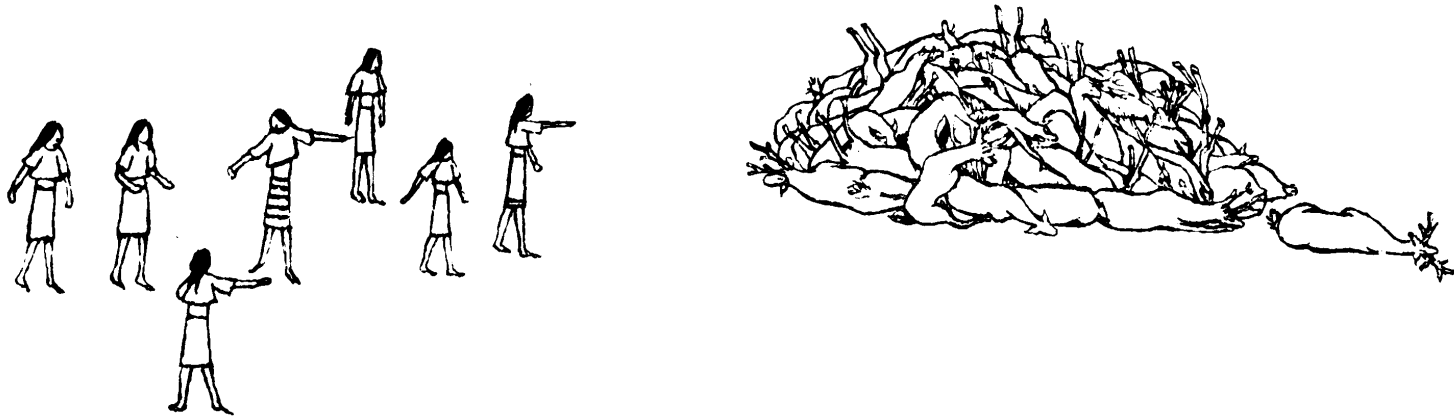
Comcaac coi itaht, iiha cötmacoj, ihaaitoj itamcajc, cötazcam ma x, ox tee, yoque, Ziix Anxö Coohit hapah quij:

—Hizcoi, taax hipi hsihit aha. Hipi hisoj hihacajc iha.

Masiitoj ha quih himcac ano toii, haa coii ha —ox tee, yoque.

Ox tpacta x, xiica oomjc coi — hamac ititlim ma, taacoj, toc cötiiij ma, — xiica tacoí íti itcascax, iiqui cöihiin hac quixt xahxaii ha yax, iti itcascax, hamac quij iti itacmoj, yoque, hap coi.

Ox tpacta ma, mos taa oo cötpacta ma x, toc cöiyaaíti iti x, cmam itmíis ma x, oohit iha. Cmiique ziix zo quihit z itcommis, iij tpacta, yoque. Taax ah oo cötpacta ma, Ziix Anxö Coohit impah. Hap quih caacöl quih quiipe tacoí itamjc xox, cöiihit cöiyaaizoj, taax oo iti coox cöoohit iha.

Ox tpacta ma, ihit xah tactim ma x, cmaax comcaac coi quiicot tap x, itacaatax, yoque. Hehe án com contitoozi ma x, hap tahac ano coii coi comcaac quih isiiitoj xah taa oaah coi, taax cöitaaix ma x, haa xah intiihat iti, cötazcam ma x, hap quih itacotim x, hoox ptiti itahoozaj ma x, ox hapacta quih coocj xah quih hant quih iti itaquim, yoque. Comcaac coi hax iiqui xah itacatx ma x, itaaizi x, heme itamlajc x, oiitoj iha. Taax oo cötpacta x, toc cöquiiij iha, Ziix Anxö Coohit quij.

Heme coi quicot tataxim xox, canoaa z an iquij imá ha. Xepe ziix iti ihaactim z immactim iha. Ziix quih hehe án com ano quiih, taax oo ccactim xahxaii ha. Cmiique áa z imhaa ha. Taax ah aa itah ma x, pihiimet, hant z iti imiij iha, Ziix Anxö Coohit quij. Hax tiisax oo, hax ta, toc cöquiihtim iha. Ox tpacta x, toc cömiij. Toc cöihiihtim iti, ox tee, yoque. Hant xah quih toox caahca pac haquix tahca ma x, cyaaai ha. Hant iicx caahca z inyaai ha xo hacalxco siiptx quih ha, teete, yoque. Hacalxco siiptx quih ha, teeme tax, cocsar coi iicp hac iiqui siin taa x, ox tee, yoque.

Hacalxco itaptx, xah teete x, mos ox tee, yoque. Hant ptiiqui satoofija quih ha, teete, yoque.

Taax oo cömee tax, hant quih toox caahca, taax ityaai xox, taa icozam quih quipxa, taax oo cöititaai ma x, hant quih toox caahca tahac, taax ano tafp, yoque. Taax itah, teete, yoque, hant ptiiqui satoofija quih ha, teeme tax.

Cmaax heezitim quih ano tafp ma x, hant com ano tiihtim x, hataai xah, ziix quih icacötim xah, ziix quih hipi ocoho, taax oo haa tiih ma x, itexl x, hant hac cöitacooix, yoque. Cmiique z immis iha. Taax ah oo cötpacta ma, hant cöitcmaayas iho. Ziix quih coicö quih oo cöitaai xox, hacx tommiih, yoque.

Ox tpacta ma, Ziix Anxö Coohit quih ox tee, yoque:

—¡Haa xah hant oozitoj taiitam, hax taa, xiica ilitcoj cmasl hizcom!

Ox xah tee x, ipeen quih an itcaailim ma x, xiica hant hateepx itm̄is, yoque.

Ox ipacta iti x, mos hipi xah ziix oomzo quih iti isoj cöitaai x, imquiin iha. Ox isoj itahtim, hax taa ma, cmiique áa zo toc contita, ital, yoque. Isal ha, teete ma, mos ital, hax taa, tatax, yoque, cmiique áa tintica.

Ox tpacta ma, cmiique áa tintica tmaf̄p, yoque. Taf̄p, toc cöt̄iij, ox tee, yoque:

—Xpaasni Iipaolcam Coocalcam quih haa imahiizitam —ox tee, yoque. Taax oo cömee tax, cmiique ital tahac contica tintica hacx itamiihtaj, ox quee, teete, yoque:

—Xpaasni Iipaolcam Coocalcam quih haa imahiizitam —ox tee, yoque.

Ox tpacta ma, cmaax cmiique tintica hacx imiih quih itaaj, yoque. Taax contcöiha, taa haa poho x, itacl mos cöquiin, taa haa, poho, heme xah tafp, toc cötiiij, ox tee, yoque:

—Xiica quipxáa pac ihtoon ma, hiz hac ano toii, hantaxl hac oo ano toii, hiza coii ha. Cmiique z ipoyaaai x, isiimjc aha —ox tee, yoque.

Ox tpacta ma, xiica quiistox quiicot ihiih quih hameen tahac ano coii coi zo toc cötiiij, ityaai, yoque, xiica tahac ano coii xah oaah coi. Ityaai, haquix xah tiih, hax ta, tafp, ox tee, yoque:

—Haa xah moii xo cmiique ziix isoon ha isacap ha zo tomhaa ma, haa xah moii —ox tee, yoque.

Ox tpacta, tafp, ox tee ma, Ziix Anxö Coohit quij ox tee, yoque:

—Cmiique quih ctam quih caii quih xox imaaixaj quih haquix tiih x, jhansaa hax xomaaixaj áa! —xah tee, yoque.

Isyaai ha, teete, ityaai,
yoque. Ityaai, itamjc ma,
xiica yacaaix coi
itooctam ma, caay ccam
oo hafaiilquim zo hataai
yacaaix coi iyat hac iti
toom, toc cotom, yoque.
Hipi itacap, oeen iha.
Taax oo cöhapacta ha.

Taax oo cötpacta, hant quih itaao, haquix tiih x, Xepe Coosot himintica halx toosóot, toc contica cmis iha. Caacoj iha xo ox iisax quihih zo cösmaacoj aha. Haa mota, xepe com cötafp, xepe tintica imac tozam x, taa yazam taazoj oo x, Tahejök tiquij iiqui teectim x, hant quih iti moca teete, yoque. Taa icozam tazo quih cöquitai ha, Tahejök quij iiqui cöiseectim hac. Taax oo cötpacta x, toc cöquiihtim iha.

Taax ah cöihiihatim iti — Zozni haa poho x, Coniic haa poho — tiix iti toii ma, Cyazim hapah hac comcaac quih ano toii ma, taax quino ntita, yoque, Ziix Anxö Coohit quij.

Toox xah tayaxi ma, tafp, yoque. Ziix Anxö Coohit quij mos tonaaaij oo, ntiin, tafp, yoque. Tafp, heme xah siifp ta toc cömota, cooha, hax tahii hax taa, toc cömota, yoque, ziix timoca. Hax iij oo tiponim, toc cömota, yoque, ziix timoca. Miponim tax, cmiique quih ziix quih imiipla cota x, iisax quih hapx imiicatx. Mooha, taax oo coque, teete, yoque, ziix timoca. Hax iij oo tiponim, yoque. Cöhipon hac ziix z immis iha. Ziix cooha z an imoofin iha. Cöhiponim hac:

—Hitzihii, hitzihii, hitzihii —tee, yoque.

Ox tpacta ma, —¿Me áz iti cohaya? —itaii, yoque.

—He cooha ha. Xiica Cyazim imahinelca cah yaii xinej —
heme.

Ox tpacta ma, comcaac coi cöihiii hac, comcaac tahac ano coii
caha tcooo hacx tmiihtoj, ox quee, hax tahii hax taa ma, tcooo
comcaac coi tseaalam, hax taa, hant toii ma, cmaax mos ox tee,
yoque, Ziix Anxö Coohit quiij:

—¿Taax oo cöhapacata aya?! ¿Cmiique zo hacx cmiih aya?!
¿Satoj ata xöaxi! heme. Taax ah oo cötpacta ma, oo heme —tee,
yoque.

Ox tpacta ma, iiqui taatam, yoque. Cmiique zo hacx immiiah. Satoj coi ah anxö hapx toii, anxö xepe com itaiix ma, satoj ata tooxi, teete, ox tee, yoque. Cmiique z iitim z imaai ha. Ziix quisax imhaa ha. Taax ah oo cötpacta ma, tahac aa isoja cöimiih.

Intiin, hax taa, comcaac coi iicotaj tiihtim, toc cömihtim. Ox ipacta iti, ziix tiquij anxö toohit, ziix z itcommis ma, itaht, xiica quiistox iicot ihiihtim pac toc cötöii, hehe án com contitat, yoque.

Hasot quih cacat iha. Ziix hapahit z imhaa xahxaii ha. Hasot quih istj quih ano tahcaaitax ma, iti cötazquim ma, hant haamajc quih czooxöc, taax cöititai, haa tooxalca, yoque. Smam taa haa coii ha. Hant haamajc quih czooxöc coi tahac ano toii, yoque.

Ox tpacta ma, hant tfii ma, cöitatomxoj, yoque, Ziix Anxö Coohit quij. Xiica isiihit ha pac haa coii ih toc cötahca, itaii ma, hax itqueepe áa, toc cötiiij, yoque, Ziix Anxö Coohit quij. Hant haamajc quih czooxöc coi haa toii ma, cmaax iiqui yaii quih cöitatomxoj, hax taa ma, ityaai, yoque. Ipoyaai, isiimjc quih hax tahii hax taa, tatax, yoque, xo haa tonaaaij, intiin, tinlx oo, tafp, yoque. Imaho, hax tahii hax taa ma, cöomiiitoj iha.

—¿Intcmaho? —xah ipoii ho, ox xah zo haii ha.

Coox itahit, teete, yoque. Hant haamajc quih czooxöc coi cöiihit cöiyaaazoj hac tcooo ma, coox itahit, yoque.

Ox xah tpacta, tafp, mos hant com iti tiihtim, toc cöquiihtim iha. Toc cöihiihtim iti, cmaax mos zixquisiil ctam quih hantx moca quih taalim, xah tamož x, imam tmam ma x, hehe án com contita x, imam z itcmamjc xox, imam quihitim xah tpah ma x, hant zo contiya. Taax oo cöhapacta, hax tahii hax taa, imam iquihitim, hax tahii hax taa, haquix miih. Haquix xah tiih hax taa, tafp, ox tee, yoque. Imam com haa coom iha xo hax ihixt cah anxö itahit xox, tomcam, iihjoj intitatoj, ool com itaacloj, an iteemjöc, itahitim, teete, yoque. Tomcam, imam com ah cötomcam, taax xah oo cötpacta ma, tahac aa isož cöitah, teete, yoque.

Taax oo cötpacta, hant com iti tiihtim, toc cöihiihtim iti, cmaax mos comcaac quih iicot ihiih tacoí taa quiicot poop, aaha poho. Ipacta z impá ha xo hant Hax Caail hant taax ano toii ma, haas án com ano toii, toc cöcoii ha.

Zaah xah zo toc cötap, hax taa ma, cmiique áa zo toc cötiiij, iiqi tasamict, yoque.

Ox tpacta ma, Ziix Anxö Coohit ticom tiim, toc cotom, yoque. Ziix icá cameepit z itaazi, ziix ticom aa ihiim iti ilit quij iica itjiit, yoque. Ox oo hapacta ha xo iiha quisil ipi iij tama, yoque. Iisax xah paanj, totj, hax taa, toc cötiiij, yoque. Hast com iica sahjiit i taa x, quiim iha xo itaho, toc cocom, teete, yoque. Itoocàta, itaho, toc cocom iha. Cöiiho hac caafzx iha xo taax oo cötpacta ma, hast quih isoj itahaa, toc cocom, teete, yoque. Caaiscan isoj itahaa, teete, yoque. Hast quij itah, teete, yoque.

—Caaiscan hisoj ihyahaa, hast com hiica sahjiit taa ma
 —ox tee, yoque. Quiim iha xo itaho, toc comom.

Ox xah tpacta, mos hant com iti tihtim, haquix ihiihatim iti,
 comcaac iicot ihiih isoj áa tacoí halx itaiix, comcaac ihmaa pac
 Hahjö Itcoj hapah himcac haa, hax ihmoocta. Xepe quih iteel
 ticom, tiix iti coii pac haa toii ma, taax quiicot tiih, yoque.

Cmiique áa zo ziix isxeen cöocaa zo, taax immis iha. Iij
 hapacta ha yax, cmiique zo ziix z imoz cöiihca z imá ha.

Moosni pac tooxyat ma, itimtaxlca, hax taa, hant toom ma, ipxasi xah ipxom, taax hant com iti toom, hant tahca ma, ziix itj hoox quisoj, moosni anxö iiha capii itj zo toc cötiiij ma, tpasj ma, toc cötiih, yoque.

Cötafp, itexl, hant itah, hehe zo toc cotom ma, itaai, heete cöitah, hamac quij cöitzam, eaanala iti, tmam ma, itahit, yoque. Itahit, coox itahit ma, cyaa zo toc cötiiij, itamiipla, yoque. Cmiiique iitom quih quiya ha yax, itii, itá, yoque, Ziix Anxö Coohit quij. Itá, ox tee, yoque. Comcaac coi cmaax isiiiix taa ma, toc cöcoii, teete, yoque. Comcaac coi quiicot smiih ha, teete, yoque.

Ox tpacta ma, tfit, hax taa, hant tap, siitax taa, ox tee, yoque:
 —Hant hipcom, tiix hant iti hihiih z imhaa ha. Toox tahca,
 haquix caahca ha, hant an hihiih isoij quih, taax an iihca ha. Hant
 hee quih ano hihahoiitoj himcac ano yoohca, he taax cösiin caha.
 He taax ano quiih iha.

Ox tpacta ma, cmaax tatax, hehe án com contita, toc contiiha
 iti, tompaho ma, cmaax taax iti cötiyat ma, Ziix Anxö Coohit
 quih tompaho, yoque.

